

ТАҚРИЗИ

роҳбари илмӣ ба диссертатсияи Шаҳбози Рустамшо дар мавзӯи «Антропонимияи «Таърихи Систон» (ҷанбаи таърихӣ – забоншиносӣ)» барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD)-доктор аз рӯи ихтисоси 6D020500 – «Филология».

Шаҳбози Рустамшо факултети филологияи тоҷик ва журналистикаи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакиро соли 2012 дар зинаи бакалавр бо ихтисоси «муаллими забон ва адабиёти тоҷик» хатм намудааст. Солҳои 2012-2014 зинаи магистратураи донишгоҳи мазкурро бо ихтисоси «Забон ва адабиёти тоҷик»: солҳои 2015-2018 зинаи докторантураи PhD-и Донишгоҳи давлатии Кӯлобро бо ихтисоси «Забон ва адабиёти тоҷик» хатм намуд. Дар давоми фаъолияти кориаш муҳаққиқ Шаҳбози Рустамшо аз соли 2012 лаборанти калони кафедра ва баъдан ассистенти кафедраи забони тоҷикӣ бо методикаи таълими Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ ва аз соли 2019 - саромӯзгори кафедраи мазкур шуда кор кардааст. Ҳамзамон, Шаҳбози Рустамшо аз соли 2016 то ҳол дар филиали Муассисаи давлатии «Донишкадаи ҷумҳуриявии тақмили ихтисос ва бозомӯзии кормандони соҳаи маориф» дар шаҳри Кӯлоб ифои вазифа менамояд. Аз соли 2018 то имрӯз ҷонишини декан оид ба таълими факултети филологияи тоҷик ва журналистикаи Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ фаъолият намуда истодааст.

Дар муддати кор дар Донишгоҳи давлатии Кӯлоб ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ Шаҳбози Рустамшо худро ҳамчун мутахассиси донишманд, масъулиятнок ва бофаросат дар соҳаи тадқиқи масъалаҳои вобаста ба таълиму тарбия ва умуман сикли фанҳои забоншиносӣ нишон додааст. Махсусан, истеъдоду маҳорати ӯ дар тадқиқи масъалаҳои вобаста ба таърихи забон ва номшиносӣ (ономастика), истифодаи методҳои инноватсионии таълим (интерактивӣ) зимни таълими фанну предметҳо сазовори ситоиш ва таҳсин мебошанд. Инро ба инобат гирифта, соли 2018 «Ифтихорнома»-и Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон ва аз соли 2012 аз донишгоҳ ва дигар муассисаву корхонаҳои давлатӣ соҳиби 12 ифтихорномаю сипоснома, сертификат ва дипломи дараҷаи I - II мукофотонида шудааст. Дар муддати 8 соли фаъолияти корӣ аз фанҳои «Муқаддимаи забоншиносӣ» (мураттиби дастури таълимӣ (курси махсус) аз фанни «Муқаддимаи забоншиносӣ»), «Забоншиносии умумӣ», «Фонетикаи забони адабии ҳозираи тоҷик», «Таърихи забони тоҷикӣ» дарс медиҳад, дарсу машғулиятҳо натиҷаю самарай хуб ба бор меоранд. Қобили тазаккур аст, ки тадқиқоти диссертатсионии Шаҳбози Рустамшо ҳанӯз аз солҳои нахустини қору фаъолияти таълимиаш зимни хондани маърузаҳо ва гузаронидани

машғулиятҳои амалӣ аз фанҳои мазкур дар асоси заминаи мисолу намунаҳо сурат гирифтаанд, ки баъдан заминаи тадқиқоти диссертатсионии ўро ташкил намудааст.

Муҳимияти мавзӯи диссертатсия вобаста ба он аст, ки соҳаи номшиносӣ (ономастика) ва илми забоншиносӣ барои омӯзиши ҳамаҷонибаи он аҳамияти калон дорад, зеро монанди дигар масъалаҳои забоншиносӣ, дар марҳалаи рушд ва ташаккули антропонимҳо мусоидат менамояд. Дар илми номшиносӣ (ономастика)-и тоҷик, дар баробари дастовардҳои муайян дар омӯзиши антропонимия баъзе масъалаҳо ҳалли худро ёфтаанд.

“Таърихи Систон” яке аз ёдгориҳои беназири таърихӣ ба шумор рафта, он ҳам аз нуқтаи назари тасвир ва ҳам пешниҳод, ҳамбастагии рӯйдодҳо, фарогирии мавзӯҳо ва ғановати луғавӣ хеле арзишманд аст. Маҳз ҳамин вижагиҳои хоси “Таърихи Систон” боиси он гардид, ки ин ёдгории хаттӣ ҳамчун як навъ сарчашмаи хаттии асрҳои миёнаи таърихамон эътироф гардад.

Азбаски омӯзиши ҳамаҷонибаи ҷанбаҳои гуногуни забони “Таърихи Систон” яке аз масъалаҳои мубрами тадқиқоти эроншиносӣ, аз ҷумла, забоншиносии тоҷик доништа мешавад, дар ин робита омӯзиши мунтазами антропонимияи он зарур аст ва тавассути омӯзиши номҳо муайян намудани мундариҷаи дохилӣ ва берунии ин шоҳасари воқеии таърихӣ имконпазир мегардад. Аз ин лиҳоз, омӯзиши антропонимияи “Таърихи Систон”, ки аҳамияти хоса дорад, имкон медиҳад, ки тадқиқот доир ба лексикаи антропонимҳои он тадқиқ гарданд.

Маводи забонии «Таърихи Систон» имкон медиҳад, ки барои таҳлилу омӯзиши таърих ва ҷанбаҳои мардумшиносии Форси Қадим, инчунин, рушд ва ташаккули забонҳои гурӯҳи эронӣ мусоидат намояд. Ин тадқиқот метавонад ҳамчун маводи амиқ ва пурарзиши антропонимии таърихии мардуми эронизабон хидмат намояд.

Чунин гузориши масъала дар худ аҳамият ва арзишмандии хосаро фаро гирифта, барои ҳалли бисёр масъалаҳои норӯшани номшиносии таърихии забони тоҷикӣ мусоидат карда метавонад.

Нахустин маротиба дар забоншиносии тоҷик ва умуман эроншиносӣ антропонимияи яке аз сарчашмаҳои муътамади таърихӣ - ҷуғрофии асри XI - «Таърихи Систон» мавриди омӯзиши мушаххаси таърихӣ- забоншиносӣ қарор гирифтааст. Тадқиқ, омӯзиш ва баррасии антропонимияи ёдгориҳои хаттии асрҳои миёна, махсусан, таърихӣ - ҷуғрофӣ ҷиҳати мушаххас намудани анъанаҳои номгузории аҷдодони худ мусоидат менамояд. Мавриди омӯзиши амиқ қарор гирифтани антропонимияи “Таърихи Систон” боис мегардад, ки оид ба расму оин,

анъана, сарчашма ва хусусиятҳои маводи номгузори гузаштагонанамон шинос гардем ва онро бо номгузори замони муосир муқоиса намоем. Натиҷаҳои тадқиқоти илмӣ ва маводи ҷамъовардашуда метавонад барои коркард ва эҷоди луғату фарҳанги номшиносӣ ягонаю воҳид дар маҷмӯъ мусоидат намояд. Дар баробари ин, тадқиқоти мазкур метавонад, чиҳати муайян намудани сарчашмаҳои ташаккул ва рушди бонизоми антропонимияи забони тоҷикӣ ва дигар забонҳо, роҳу восита ва методҳои ташаккули антропонимҳо ва муқоисаи онҳо дар шакли номгузори исмҳои хос кумак намояд.

Арзишу аҳамияти муҳимми илмӣ ва амалӣ доштани антропонимияи “Таърихи Систон” боиси он гардид, ки намояндагони соҳаи гуногуни улуми иҷтимоӣ ба гирдоварию тадқиқ ва баррасиву омӯзиши онҳо даст зананд. Натиҷаҳои ҳамин пурарзишӣ ва пураҳамиятӣ буд, ки солҳои пешин соҳаи нави илм, яъне номшиносӣ дар олами илми иҷтимоӣ, ба хусус илми забоншиносӣ, арзи вучуд намояд ва баъдан вусъату ташаккул ёбад.

Шаҳбози Рустамшо зимни иҷроиши тадқиқоти диссертатсионӣ аз худ қобилияту тавонмандии мустақилона пеш бурдани омӯзиш ва ҷустуҷӯҳои амиқи назариявӣ амалӣ нишон дода тавонист. Тадқиқоти диссертатсионии мазкур барои ташаккули бархӯрди нав дар тадқиқи исмҳои хоси ёдгориҳои хаттии даврони классикии забони форсии тоҷикӣ мусоидат карда метавонад ва натиҷаҳои санҷишу апробатсияи тадқиқот дурустии нуқтаҳои асосии назариявии онро тасдиқ менамоянд.

Зимни иҷроиши тадқиқоти диссертатсионӣ Шаҳбози Рустамшо худро ба тариқи мусбат нишон дода тавонист. Муҳаққиқ собит намуд, ки ӯ як тадқиқотчии мулоҳизакор ва пухта расида буда, минбаъд метавонад ба тариқи мустақилона ва мушаххас ҳадафу вазифаҳоро муайян намуда, натиҷаҳои дастрасшударо амиқан ва бошуурона дарку фаҳм намояд, натиҷаҳои дастрасшударо баррасӣ ва таҳлил кунад ва методҳои ба мақсад мувофиқро барои анҷом додани тадқиқот муайян намояд.

Баррасиҳои илмӣ-назариявӣ ва корҳои озмоишии гузаронидаи муҳаққиқ Шаҳбози Рустамшо оид ба тадқиқи номҳои ашхоси “Таърихи Систон” ҳамчун яке аз сарчашмаҳои таърихии пурарзиши асрҳои миёна бо роҳу усулҳои муосиру навтарин ва дар 13 асару китоб ва мақолаҳои илмии нашрнамудаи ӯ, аз ҷумла, дар маҷаллаҳои илмии аз ҷониби Муассисаи давлатии Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон инъикос ёфтаанд. Муҳаққиқ Шаҳбози Рустамшо дар якҷанд конферонсҳои илмӣ-амалӣ ва назариявии ҳайати профессорону омӯзгорони ДДК ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ, Донишқадаи ҷумҳуриявии такмили ихтисос ва бозомӯзии кормандони

соҳаи маориф ва дигар конфронсҳои сатҳи байналмилалӣ муваффақона аз доираи мавзӯи илмӣ-тадқиқотиаш бо маърузаҳо баромад намудааст (2015-2020).

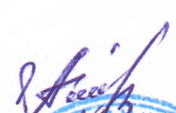
Дар баробари анҷом додани кори илмӣ-тадқиқотиаш Шаҳбози Рустамшо ба тариқи фаъолона ба корҳои таълиму тарбия бо мақсади тақмили афзоиши малака ва маҳоратҳои педагогии худ сафарбар шуда, худро ҳамчун омӯзгори муваффақ оид ба соири фанҳои забоншиносӣ нишон додааст.

Дар маҷмӯъ муҳаққиқ Шаҳбози Рустамшоро метавон ҳамчун мутахассиси илмӣ-педагогӣ арзёбӣ ва тавсиф кард, ки метавонад мустақилона ҳалли супоришу вазифаҳои гузошташударо бо сарбаландӣ иҷро намояд.

Шаҳбози Рустамшо аз соли 2014 узви ХХДТ ва узви Иттифоқи журналистони ҷумҳурӣ мебошад.

Ҳамчун роҳбари илмии муҳаққиқ тадқиқоти диссертатсионии Шаҳбози Рустамшоро ба тариқи мусбат ва ҳамчун тадқиқоти пурра анҷомёфта арзёбӣ намуда, онро барои муҳокима ва дифоъ барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD)-доктор аз рӯи ихтисоси 6D020500 – «Филология» тавсия менамоем.

Роҳбари илмӣ:
доктори илмҳои филологӣ,
профессор, Корманди
шоистаи Тоҷикистон:

Чумъахон Алимӣ

Имзои д.и.ф., профессор Ч.Алимӣ-ро
тасдиқ мекунам. Сардори РК КМ
ДДК ба номи Абӯабдуллоҳи Рӯдакӣ:

Амиров Ф.

22.06.2020